

Byggnadsminnesförklaring av Svavelsyrans 1. Svavelsyrefabriken,
Vinterviken, Aspudden, Stockholm

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) Svavelsyrefabriken för byggnadsminne.

Skyddsföreskrifter

För Svavelsyrefabriken gäller följande skyddsföreskrifter:

- 1 **Byggnaden får inte rivas.**
- 2 **Byggnaden får till sin exteriör inte förändras.** Härmed avses tegelarkitekturen med taklist, våningsband och fönsteromfattningar, fönsterformer och fönsterplaceringar samt befintliga gjutjärnsbågar, ursprungliga portar och takets form med lanterniner.
- 3 **Byggnadens konstruktion får inte förändras.** Härmed avses byggnadens grundmurar, tegelmurar och träbjälklag med trästöd i höjden samt takkonstruktioner.
- 4 **Byggnadens interiör får inte förvanskas.** Härmed avses dels tegelmurarnas obehandlade ytor som skall bibehållas obehandlade, dels putsade väggar som även fortsättningsvis skall putsas.
- 5 **Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller.** Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådant material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
- 6 **Ett område runt byggnaden, se bifogade kartsnitt, skall hållas i ett sådant skick att fabrikskaraktären inte förändras.**

Motivering

Byggnaden har ett sådant kultur- och industrihistoriskt värde att den uppfyller de villkor som uppställts för byggnadsminne enligt kulturminneslagen.

Byggnadshistorik

Alfred Nobel grundade Nitroglycerin Aktie Bolaget i Stockholm 1864. Året därpå köpte bolaget Vintervikens gård och tillverkningen av nitroglycerin sattes igång omgående i gårdens ekonomibyggnader. Efterhand byggdes området ut med byggnader för olika led i produktionen.

Svavelsyra användes vid tillverkningen av nitroglycerin. Bolaget hade från början ingen egen tillverkning utan köpte den svavelsyra som behövdes. År 1889 beslöt bolaget att starta en egen produktion. Den belgiske ingenjören Gustaf Delplace konstruerade fabriken för tillverkning enligt blykammarmetoden. Den stod klar 1891. Produktionen var betydligt större än bolagets egna behov och en stor del såldes. Metoden blev dock snart omodern. Tillverkningen lades ned redan 1909 och processanläggningen demonterades 1914. Därefter har lokalerna använts för en rad tillfälliga verksamheter. Byggnaden i rött tegel med enkla dekorativa element speglar tidens industribyggande och utgör en betydelsefull del av Vintervikens industriområde.

Ärendets handläggning

Rubricerade byggnad rustades upp under 1994-95 med hjälp av anslag för sysselsättningsskapande åtgärder inom kulturmiljövården och till ROT-åtgärder i kulturbyggnader. Villkor för medlens utbetalande var att staden godtog en byggnadsminnesförklaring.

Anmälan om att fråga väckts översändes till Fastighetsregistermyndigheten den 22 augusti 1996. Skyddsföreskrifterna översändes samma dag till Gatu- och fastighetskontoret för godkännande. Kontoret godkände skyddsföreskrifterna 2 september 1996. Kommunstyrelsen tillstyrkte i skrivelse nr 5 1997 (dnr 751/1996) den 5 februari 1997 en byggnadsminnesförklaring under förutsättning att skyddsföreskrifterna medgav en lämplig användning av byggnaden.

Länsstyrelsen har i beslut den 15 januari 1997 i princip godkänt pågående projektering till skulptur- och festlokal. Föreliggande skyddsföreskrifter förhindrar följaktligen inte planerad användning.

Länsstyrelsen har därefter i en skrivelse till Gatu- och Fastighetskontoret den 29 december 1998 föreslagit en komplettering av de godkända skyddsföreskrifterna med punkten 6 ovan att Svavelsyrefabrikens närmiljö ska bibehålla en "fabriksskarakter". Gatu- och Fastighetskontoret har i skrivelse den 22 januari 1998 meddelat att staden inte motsätter sig ett tillägg om närmiljön.

Kulturmiljöenheten
Ann-Charlotte Backlund

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar utan kostnad för ägaren råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

Länsstyrelsen får vidare framhålla att om det finns särskilda skäl, får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

Detta beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol (Länsrätten i Stockholms län) enligt anvisningar på bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson. I beslutet har även deltagit länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, länsassessor Göran Bjarne samt förste antikvarie Ann-Charlotte Backlund, föredragande.

Bo Hansson

Ann-Charlotte Backlund

kopia till
akten med lagakraftsbevis
kulturmiljöenheten med lagakraftsbevis
Byggnadsminnesregistret
Riksantikvarieämbetet med delgivningskvitto
Stockholms stadsmuseum
Byggnadsnämnden i Stockholm med lagakraftsbevis
Inskrivningsmyndigheten med lagakraftsbevis
Rättsenheten, GB
Stockholms läns hembygdsförbund, Box 6219, 102 34 STOCKHOLM